(Nro. 267.)

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 134. 21. Listopada 1821.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowy dozwolił poddanym: Janowi Halickiemu, Fedorowi Werszyhorniemu, Kubie Błaszkowemu, Sobkowi Klus, Iwanowi Boykowi, Jakobowi Suckiemu, Józefowi Dwornikowi i Janowi Turycowi z Michałowki; tudzież Bazylemu Bilińskiemu, Iwasiowi Hanczarykowi, Fedorowi Mielnikowi, Andrzeiowi Worgulakowi i Semetemu Procykowi z Zawały Cyrkułu Czortkowskiego, z których każdy więcey iak 300 płodorodnych drzew owocowych zasadził, na wypłacenie każdemu nagrody po 27 ZR. w monecie konw.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney

Podług wiadomości z Nowego Yorku z d. 10. Września uzbroiony iuż był prawie okręt liniiowy Franklin o 74 działach maiący 800 ludzi osady i miał niezwłocznie wyyść pod żagle. Okręt ten zdaie się bydź przeznaczony, zwiedzić naypierwey różne osady Hiszpańskie na morzu Atlantyckiem iak i na Oceanie południowym, będące teraz w powstaniu; zieduać na tamecznych morzach banderze Amerykańskiey poważenie; obiechać brzegi północe Ameryki i ztamtąd powrocić przez Ocean spokoyny, Indyie wschodnie i Przyladek dobrey nadziei. Okręt liniiowy Kolumbus i fregatta Guerriere powróciły z morza śródziemnego.

Państwo Missoury, którego Rząd przesłał oświadczenie kongressowi Państw Zjednoczonych iako warunek względem szczególney Państwa tegoż Konstytucyi, uznane iest odezwą Prezydenta za dwudzieste czwarte Państwo. Atoli mniemaią, iż sposób iakim oświadczenie to zrobione, da powód do mocnych rozpraw na przyszłem posiedzeniu kongressu.

Ameryka Hiszpańska.

Jedna z gazet Filadelfickich wyraża: Wszystkie wiadomości nadchodzące z Mexyku, zapewniaią, że kray ten własnie iakby iuż był niepodległym. Odezwa O'Donoju zdaię się toż samo stwierdzać, albowiem wezwawszy Mexykanów do połączenia się z matką oyczyzną, przyrzeka, iż ieżliby starania iego nie odniosły skutku, dozwoli onym wybrać sobie Naczelnika. Ztąd czuie on niepodobieństwo przywrócenia powagi matce oyczyznie w Mexyku.

Portugaliia, Brazyliia i Algarbiia.

Gazeta Rzędowa Lizbońska z d. 13. Października umieściła następuiący wyrok: Ponieważ powszechne i nadzwyczayne Stany uchwaliły dla Brazylii kształt Rządu i administracyi, które nie wymagaią obecności Następcy Tronu w Rio-de-Janeiro, oraz ze względu, iż sprawie narodu Portugalskiego przystoi, aby Jego Królewicowska Mość zwiedził niektóre znakomite kraie, by kiedyś godnie mógł Tron utrzymać, przeto Król postanowił co następuie: »Następca Tronu przywołany będzie natychmiast »do Portugalii; Jego Królewicowska Mość »stosownie do życzeń Stanów uda się »incognito do Hiszpanii, Francyi i An»glii w towarzystwie oświeconych i systemato»wi Konstytucyynemu przychylnych mężów, któ»rych wymienienie zastrzega sobie Jego Kró»lewska Mość.« — Z resztą wspomniona gazeta napełniona iest szczegółami nadzwyczaynych środków, przedsiewziętych dla przywrócenia spokoyności i bezpieczeństwa dróg i zaspokoienia mieszkańców wystawionych od nieiakiego czasu na łupiestwo rozboyników, którzy przebiegaią wszystkie prowincyie. List z prowincyi Minho donosi w tey mierze: »Jesteśmy tu w naywiększey trwodze i boiaźni. Żelazne bramy nie byłyby w stanie wstrzymać rabusiów, ten kray napełniaiących. Jeżli niebawem nie będą przedsiewzięte wielkie środki, będziemy przymuszeni, opuścić nasze domy i ratować się ucieczką.

Hiszpaniia.

Gazety Hiszpańskie zawieraią z Madrytu z d. 18. Października: »Nieiaki Arrio-

)(

lu, były Officer Miqueleta, na czele 30 ludzi pogruchotał pomnik konstytucyyny w Castellar de Nuhe w Katalonii; za nadeyściem milicyi rozpierzchła się kupa. — Officerowie okrętu liniiowego el Guerriero i fregaty la Perla, stoiących w porcie Kartageny, które niedawno przybyły z Ameryki południowey, prosili Króla o zaległość, albowiem onym takow niedawno wypłacić przyrzekł. — Fregatta Herkulina, powracaiąca z Nowey Hiszpanii i Mexyku mało bardzo przywiezła pocieszaiących wiadomości. W prawdzie Jenerał O'Donoju, obiał Rządy Nowey Hiszpanii, w Vera-Cruz na d. 23. Lipca i odezwą swoią upomniał mieszkańców, aby przychylnymi byli do matki oyczyzny; atoli, gdy chciał udadź się do Mexyku, niepodlegli przecieli mu drogę, i musiał powrócić. Niepodlegli codziennie większe czynili postępy, ponieważ Yturbide okazywał wielkie umiarkowanie, zachowywał surową karność, i woysko swoie opatrywał w żywność i opłacał. Przy odeyściu tey fregatty powszechna rozchodziła się wieść, że się z nim i Negrette połączył. — Z Kadyxu donoszą pod dniem 12. Października, iż w prawdzie wyprawa przeznaczona do Limy, składaiąca się z okrętów liniiowych S. Paul, S. Julian i Algesiras, fregatty Casilde i brigga Jason, stała w porcie San Fernando, lecz okręty są w złym stanie, a osady onych nie uzupełnione.

Podług wiadomości z Barcellony umieszczoney w dzienniku Memorial, powiększyła się znowu zaraza po deszczach, chociaż się inaczey spodziewano. Stan publicznych instytutów zdrowia od d. 6. do. 12. Października włącznie był następuiący: Umarło 846, wyzdrowiało 117, chorowało ieszcze 755, przybyło chorych 773. — Dziennik rozpraw zawiera list z Barcellony z d. 17. Października, podług tego zrócaią umarłych, ich odzież i łóżka oknami, wielu umarłych gniie niepogrzebionych w domach, po kilkaset zmarłych po dwa i trzy dni bywa niepochowanych; więcey 10,000 umarło w mieście, a codziennie umiera więcey iak 1000. Jeden z lekarzy Francuzkich P. Mazet, umarł, drugi P. Boully chory był niebezpiecznie, Ponieważ władze Hiszpańskie przez swoy upór niedozwalaią, aby kordon woyskowy posunął się daley o milę, zatem nie można przyprowadzić do skutku środka uchwalonego, by mieszkańcy koczowali, z tąd w mieście muszą wszyscy umierać i t. d. Tenże sam dziennik donosi z Bajonny, iż tam spodziewaią się korpusu 6000 ludzi przeznaczonego do wzmocnienia kordonu.

Przez nadzwyczayną sposobność odebrano w 31. Października wiadomości z Madrytu dochodzące do d. 23. t. m. Król i rodzina Królewska opuściła stolicę o godzinie 11 rano, dla przepędzenia kilka dni w Escurialu.

Na posiedzenie Stanów rozbierano ieszcze proiekt do prawa względem nowego podziału kraiu. W d. 22. rozpoczęły się rozprawy nad proiektem do prawa względem urządzenia milicyi narodowey czynney.

Marszałkowi polnemu D. Joanowi Martin Empecinado odięto dowodztwo prowincyi Zamory, a w mieyscu iego mianowano Marszałka polnego D. F. Castannos. Minister woyny Jenerał Sanchez Salvador na obwinienie go przez Riega, odpowiedział w Dziennikach.

Gazety Madryckie z d. 21. Października zawieraią urzędowe wiadomości, względem namienionego iuż w gazetach naszych połączenia się Montevideo z Brazyliią. Jedne z tych są listy urzędowe Jenerała Portugalskiego Lecor, Barona de la Laguna przesłane Kongressowi w d. 16. Lipca w Montevideo, drugie, akt połączenia się podpisany przez Kongress w d. 18. Lipca.

Monitor z d. 27. Października, wyraża się w Rozmaitościach swoich, względem spraw Hiszpańskich w sposobie następuiącym: »Odnowienie Stanów w Madrycie zdaie się poczynać drugi akt rewolucyi Hiszpańskiey. Wybory wzburzaią umysły wszystkich. Chciwość sławy się wzmaga, stronnictwa układaią wzaiemne ku sobie obowiązki, a ponieważ systemat wyborowy nie ma podstawy w sprawie towarzystwa, gdyż powinienby zastąpić zdania i stronnictwa, które uzbroiwszy się stoią na przeciw siebie, zatem przyszłość w groźnym przedstawia się świetle. Uderzaiący przykład tego mamy w wyborach z r. 1791, które we Francyi zrządziły drugie prawodawcze zgromadzenie. W rzeczy samey wybory te nie odbywały się podług Stanów i korporacyi, lecz wedle głów. Wtedy wybrani zastępowali władztwo ludu; to oddało maiątki, stan Duchowny i Tron, nieładowi, który ie pochłonął.... Obawiamy się, aby toż samo nie było historyią drugiego prawodawczego zgromadzenia. Mężowie ze Stanu Duchownego i Arystokratycznego, będą usuniętemi, albowiem każda rewolucyia wymaga łupu. Tak się działo w Rzymie, iakoteż w Londynie i Paryżu. Czyliż Madrytu rewolucyia odbędzie się bez łupiestwa i zbrodni? Samo złe położenie Skarbu mogłoby bydź powodem dla Stanów do przedsięwzięcia gwałtownych środków. Już pożyczki za

granicą nie mogą bydź zaciągnione inaczey, iak niegdy nasze assygnacyie, tylko za stawieniem dóbr ruchomych. Pożyczki w kraiu nie przyniosły nad piątą część żądaney summy. Jestże to cudem? Budżet obeymuie iedynie mniemane dochody, a bankiery w Amsterdamie, Londynie i Paryżu odpowiedzieli ze wszech stron: »Nie ma zabezpieczenia, nie ma kredytu.....« Wyborami rządzą miętności chwilowe, słowem demokracyia panuie bez równowagi w Arystokracyi i Duchowieństwie. Ztąd może zobaczemy ieszcze zgromadzenie, panuiące obok wstrząsnionego Tronu, iako Władzca, i przypisuiące temuż wszystko zamieszanie, którego on ani wstrzymać, ani ukarać może. Rok 1792 dowiodł tego we Francyi. Stany, których wybory zapewne będą iedynie demokratyczne, dokończyłyby może dzieła swoiego, ieżli onym przewaga nieładu, dozwoli czasu. Lecz zgromadzenie to, złożone ze 150 Deputowanych będziesz się mogło oprzeć zabiegom w pośród nich samych? a Lud Hiszpański, który nie przeżył ieszcze iak Francuzki swego ośmnastego wieku, lud ten, czczący swoie kościoły, kochaiący swoiego Króla, dozwolisz Ołtarze i Tron zniszczyć?.... Na innem mieyscu w tychże Rozmaitościach wyrażono: »Porannik Londyński zdradza taiemnice wszystkich rewolucyionistów w Europie. Mówi on, Hiszpaniia, chcąc utwierdzić rewolucyię swoię, powinna była wezwać na Tron nową Dynastyię; a listy z Paryża, umieszczone w gazecie Neckara, podobnie się wyrażaią względem Francyi.«

Wiadomości z Barcellony i Tortozy smutnie opiewaią; ieszcze tam wciąż umieraią; w pierwszem z tych miast nie ma dosyć wozów, a w drugiem, gdzie wszyscy prawie wyszli, dosyć ludzi dla pochowania zmarłych. Jeden z Dzienników mówi o zniesieniu warowni Tortozy; inni o zamiarze, aby powietrze w tem mieście przeczyścić bombardowaniem. Teraz udadź się ma tamże lekarz Francuzki Rochoux z Barcellony do Tortozy dla przedsięwzięcia tamże, iak mówią, śledztwa. Kordon Francuzki zdrowia tworzy teraz dwie równoległe linie.

Podług wiadomości z Malagi wybuchła także żołta gorączka w tem miescie. Wszyscy kupcy wynieśli się, i winobranie przepadło.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług doniesień gazety wychodzącey w Limerick, pomimo nayściśleyszego śledztwa nie można żadney było powziąć wiadomości o broni, którą złożyć mieli sprawcy rozruchów. Wieść ta iest zapewne zmyśloną dla odwrócenia baczności Rządu.

Wyspy Jońskie.

W dniu 9. Października wydał Lord wyższy Kommissarz odezwę. Na początku teyże wyraża, iż Król Jmć W. Brytanii wysoki Protektor połączonych wysp Jońskich, pochwala zupełnie przyięte przez niego zasady, neutralności i zaleca nayściśleysze onych wykonanie. Poczem nagania kary godne czynności kilku naczelników stronnictw, mieniących się bydź Jenerałami woysk Cefalońskich i Zanteńskich, iako też wielu duchownych, którzy, aby potęga Ottomańska zburzoną została odprawiali nawet publiczne modły. Mowią, iż w tey mierze przedsięwzięto stosowne środki. Karci także naymocniey postępowanie zbiegłych do Państw Jońskich, Parganiotów, którzy odrzuciwszy przełożenie Rządu, chcącego ich uznać za poddanych Jońskich, pokusili się raczey na próżno napadem opanować znowu miasto Pargę. W tym względzie rozkazano: 1) Aby nigdzie do żadney części połączonych Państw Jońskich nie byli przyiętymi, 2) by w dniach 10 zabrali rodziny i mienie swoie, i 3) ieżli pomimo tego zakazu pokażą się na wyspach Jońskich, karani będą według istnieiących praw na taki przypadek wydanych.

Niemcy.

Z Göttyngi d. 31. Października. — Dzień wczorayszy spełnił radośne nadzieie wszystkich mieszkańców, ponieważ oglądali w murach swoich ukochanego Monarchę i Rektora iego wiernego Uniwersytetu.

Król Jegomość przenocowawszy w Rothenkirchen, wyruszył ztamtąd wczesnie, i przybył około 11 godziny do Weende, gdzie utworzona przez uczącą się młodzież straż honorowa, otrzymała pozwolenie towarzyszenia Królowi w mieyscu zasłony woyskowey. Za zbliżeniem się orszaku ku miastu zaczęły huczeć działa i dzwony. Przy bramie Weendeskiey postawiono drugą częśćKróla, którego tam Magistrat wraz z Duchowieństwem przyymował, i oddał mu klucze miasta, a dziewczęta mieyskie poema i wieniec. Przy radosnych okrzykach zgromadzonego ludu kazał zatrzymać się Król przy uieżdzalni pod niebem dla przypatrzenia się uroczystemu karuselowi. Karusel ten, wykonywało 10 z tuteyszey uczącey się młodzieży, w ubiorach bogatych Hiszpańskich, pod dowodztwem Xięcia Fugger z naywiększą zręcznością, z czego Król okazał swoie upodobanie.

Po ukończeniu karuzelu, wsiadł Monarcha do osmiokonnego powozu, po obu stronach iechali rycerze karuselowi, a otoczony strażą honorową, z którą połączyła się inna młodzież ucząca się, udał się Monarcha do sali doświadczeń fizycznych, blisko gmachu biblioteki, urządzoney dla przedstawienia professorów i Władz mieyscowych. Minister Stanu i gabinetu Arnswaldt, przybywszy iuż dniem wprzódy, przedstawił poiedyńczo wszystkich professorów Monarsze, a Król Jegomość raczył przy tem zdarzeniu okazać krótnie swoie za dowolnienie z urządzonych nauk i Panuiącego między młodzieżą ducha. Król Jegomość raczył tych professorów, których postanowił ozdobić orderem Guelfów sam o tem uwiadomić; Xięciu Fugger dał krzyż komma*orski tego orderu a innym członkom tey straży honorowey pozwolił nosić mundury przy tey okoliyzności użyte. — Poczem opuścił nasze miasto o godzinie 1. otoczony strażą honorową, i przy tysiącznych błogosławieństwach licznie zebranego ludu.

Obraz polityczny różnych Państw Europeyskich,

w Wrześniu 1821.

Cesarstwo Austryiackie. — NN. Cesarstwo powrócili szczęśliwie do Wiednia z podróży przedsięwzięty do dóbr swoich rodzinnych. Od tego czasu położył Monarcha węgielny kamień do nowey bramy miasta przed C. K. zamkiem, do kąpieli woyskowey i do szpitalu w Badenie. — Okólnik Rzadowy uwolnił dochody z domów począwszy od roku woyskowego 1822 od podatku klassycznego. — Flottilla Austryiacka pod dowodztwem Pułkownika Armenii wypłynąwszy do Lewanty, stosownie do zamiaru swoiego, ochranienia handlu Narodowego Austryiackiego, zmusiła do poważenia bandery Austryiackiey korsarzów Greckich, którzy okrętom kupieckim Austryiackim chcieli tamować handel.

Cesarstwo Rossyyskie. — Cesarz wyiechał na czas krótki do Witepska dla przeglądnienia tamże rozłożonych pułków gwardyi. — W. Xiąże, Mikołay powrócił z małżonką swoią do Petersburga po dziesięciomiesięcznym pobycie w Berlinie. Wolny port Odessy, pozostać ma przy dotychczasowem urządzeniu aż do dalszych rozkazów.

Cesarstwo Tureckie. — W Multanach zdobyli Turcy po kilkudniowem oblężeniu warowny zamek Sek, i wycięli wszystkich powstańców, wyiąwszy obadwóch Kapitanów Jordakiego i Farmakiego, których wzięli w niewolę. Przez ten wypadek można powstanie w tych Xięstwach uważać za ukończone, ponieważ oprócz ruchomych korpusów nieopuszczaiących lasów, nie masz w polu żadnego regularnego korpusu Greków. Większa część woyska Tureckiego opuściła iuż Multany; pozostał się tylko Pełnomocnik W. Porty w 800 ludzi. — Flotta Turecka połączyła się pod wyspą Rhodus z flottą Wielkorządzcy Egipskiego, wysadziła woysko pod Koron, i twierdzę tę, iak inne opatrzyła w żywność. Oddziały flotty Greckiey dla naprawienia okrętów i zabrania żywności, powróciły do portów Hydryi, Ipsary i Spezzyi. — Churszyd Basza, dowodzca Turecki w Morei, odebrawszy posiłki, zaczął działać zaczepnie, zmusił Greków do odwrotu i przybył na odsiecz mocno scisnioney twierdzy Arta. Jednak Grecy zaięli Napoli di Malvasia i Novarino, bo dla zaopatrzenia tych twierdz w żywność zapoźno przybyła flotta Turecka. Osady Tureckie wyrznęli Grecy pomimo zawartey kapitulacyi.

Państwa Związku Niemieckiego. — W Bawaryi dopełniono konkordatu przez osadzenie Arcybiskupstw i Biskupstw. — W Xięstwie Heskiem rozkazano na nowo kray podzielić. — Jedno rozporządzenie W. Xięcia Badeńskiego dotycze się połaczenia obu Kościołów Ewanielickich; drugie utworzenia wydziałów mieyskich. — Pogrzeb Królewey Angielskiey nastąpił w Brunszwiku w d. 5. Wrzesnia (a nie w d. 5. Sierpnia; iak mylnie w ostatnim umieściliśmy obrazie). — Landgrafini Hessen-Homburgska zeszła z tego świata.

Królestwo W. Brytanii. — Król powrócił z Dublina do Londynu, i niebawnie potem utworzywszy Radę Rejencyyną ze wszystkich Ministrów gabinetowych na czas swoiey nieobenności odiechał do swoich Państw Niemieckich. Parlament odroczono także do d. 29. Lutego. Wybor nowego Lorda Majora i Szeryfów na rok przyszły nastąpił zupełnie w myśli Rządu, i dał nowy dowód ze wpływ radykalistów na nayniższe klassy wiele się zmnieyszył,

(*Dokończenie nastąpi.*)

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.